

Forn de vidre de Cal Dispanya - Forn de vidre de Sant Ponç

Cervelló

Ubicació

Comarca:	Baix Llobregat
Lloc/Adreça:	A la vora del camí cap al monestir de Sant Ponç.
Emplaçament	Sota el monestir de Sant Ponç, cap a llevant. Al costat del camí de l'Ordal.
Alçada:	322 m

Coordenades:

Latitud:	41.402026325338
Longitud:	1.9100435305575
UTM Est (X):	408891
UTM Nord (Y):	4583961

Classificació

Número de fitxa	08068 - 131
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Conjunt arquitectònic
Segle	XIX - XX
Any	1820
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Es troba en estat de ruïna imminent
Protecció	Inexistent
Tipus de protecció:	Inexistent
Accés	Restringit
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08067A001000270000AB
Autoria de la fitxa	Juana María Huélamo Gabaldón - Kuanum
Data de registre de la fitxa:	dg., 25/02/2024 - 00:08

Descripció

Conjunt arquitectònic dedicat a habitatge, magatzems i forn de vidre.

Està format per quatre edificacions de murs de pedra, de les quals almenys dues estarien dedicades a un treball industrial de fabricació del vidre.

La majoria d'aquestes edificacions estan cobertes amb teulades a dos aiguavessos, excepte les més pròximes a l'era de la casa de Can Dispanya, que tenen cobertes a un vessant.

Es complementen amb un tancat o barri adossat a l'edifici de l'extrem més pròxim al camí que mena cap a l'Ordal. Aquest tancat s'obre a l'extrem esquerre de la façana principal d'aquesta edificació que presenta planta baixa i pis.

Les façanes són planes, de factura molt simple. Els buits són verticals i a la façana posterior hi ha arcs cecs, escarsers.

Probablement, la planta de primer pis de l'edifici de majors proporcions es dediqués a habitatge, i les plantes baixes i la resta d'edificacions a fàbrica i espais auxiliars de magatzem i servei. A l'exterior hi ha el runam en el qual es poden veure encara fragments d'escòria i "llàgrimes" de vidre, restes d'aquesta fabricació.

No s'ha tingut accés a l'interior, però a través d'una imatge facilitada per Fermín Fernández, es pot veure la distribució interior de l'edifici industrial, una gran nau de planta baixa, amb grans arcs de maons que suporten un sostre embigat de fusta organitzat a dos vessants.

Observacions:

El forn de vidre de Can Dispanya resulta, patrimonialment parlant, un testimoni interessant de la rica tradició vidriera de Cervelló i de la seva importància econòmica i cultural. La conservació d'aquest forn permetria a les generacions actuals i futures apreciar la història i les tècniques artesanals del passat, emmarcades en una activitat que va marcar l'economia del municipi.

El forn de Can Dispanya representa, juntament amb la fàbrica de vidre encara existent al nucli urbà de Cervelló, un valuós exemple del patrimoni industrial del municipi i la seva història.

Història

El forn de vidre de Can Dispanya, que forma part d'aquest conjunt arquitectònic a Cervelló, sembla haver estat construït l'any 1820 segons documentació oral (Llurba, 2022: 15). Aquest període coincideix amb un moment en què la producció de vidre era molt valorada.

Gràcies a la seva ubicació geogràfica i recursos naturals, Cervelló es va convertir en un lloc idoni per a aquesta indústria. El forn va ser bastit per Salvador Sala Masifern, membre d'una de les nissagues de vidriers més importants de Catalunya, els Sala, procedents de Vallromanes i de Sant Feliu de Codines. Aquesta família tenia una llarga tradició en l'art de la vidrieria, i la seva experiència va contribuir a la qualitat i reputació del forn.

El forn va estar operatiu durant uns tretze anys, fins al 1833. Aquell any, Salvador Sala, juntament amb el seu germà Esteve, es van traslladar al poble d'Ordal, on, amb en Josep Mensa Santilari, germanastre de Joaquim Mensa Prats, van crear un nou forn de vidre.

Tot i que els germans Sala van marxar, és probable que el forn de Sant Ponç o de Can Dispanya continués actiu fins a almenys el 1857. El padró municipal de Cervelló, La Palma i Sant Ponç d'aquell any menciona Pere Borràs Nadal i Pere Borràs Rigol, suposadament pare i fill, com a vidriers i habitants de Sant Ponç. Això suggereix que aquests dos vidriers podrien haver estat treballant en el mateix forn, mantenint viva la tradició vidriera a la zona

Bibliografia

HUÉLAMO GABALDÓN, Juana Maria (inèdit). Estudio sobre los hornos de fabricación de vidrio en la provincia de Barcelona. Beca de la Caixa de Pensions. Barcelona, 1992.

LLURBA RIGOL, Josep; GRUP DE RECERCA DE CERVELLÓ (2022) El vidre a Cervelló. Pal·lejà: Mabe: Serveis Gràfics. Ajuntament de Cervelló.

